

RÅD FOR NORDATLANTISK VÅGEHVAL 2026

Nordøstatlantisk bestand – RMP Medium Area E,
Sentralbestanden – RMP Small Area CM

Martin Biuw og Nils Øien (HI)

Tittel (norsk og engelsk):

Råd for Nordatlantisk vågehval 2026

Advice for North Atlantic Common minke whales 2026

Undertittel (norsk og engelsk):

Nordøstatlantisk bestand – RMP Medium Area E, Sentralbestanden – RMP Small Area CM

Northeast Atlantic stock – RMP Medium Area E, Central stock – RMP Small Area CM

Rapportserie:

Rapport fra havforskningen

ISSN:1893-4536

År - Nr.:

2026-2

Dato:

08.01.2026

Forfatter(e):

Martin Biuw og Nils Øien (HI)

Forskningsgruppeleder(e): Anne Kirstine Frie (Sjøpattedyr)

Godkjent av: Forskningsdirektør(er): Geir Huse
Programleder(e): Bjørn Erik Axelsen

Distribusjon:

Åpen

Prosjektnr:

16301

Oppdragsgiver(e):

Nærings- og Fiskeridepartementet

Program:

Norskehavet

Forskningsgruppe(r):

Sjøpattedyr

Antall sider:

16

Sammendrag (norsk):

Forvaltningen av norsk vågehvalfangst foregår etter den reviderte forvaltningsprosedyren (RMP – Revised Management Procedure). Inngangsdata for beregning av bestandsstørrelser har vært samlet inn i form av mosaikksurvey over seksårs-perioder siden 1995. Bestandsestimatene har blitt presentert til IWC/SC som har diskutert og godkjent dem til bruk i RMP, sammen med årlige data på fangstuttak. Grunnkvote for perioden 2022-2027 bygger på RMP-beregninger utført i 2021, og denne (sammen med muligheten for overføringer av restkvoter fra tidligere år innenfor en seksårs-periode) ligger til grunn for kvoterådgivningen også i 2026. Basert på dette, anbefaler Havforskningsinstituttet at totalfangsten av vågehval i IWCs forvaltningsområde E, som inkluderer Nordsjøen (EN), Norskehavet (EW), Svalbardområdet (ES) samt Barentshavet (EB), ikke bør overstige 1,388 dyr i 2026. I forvaltningsområdet rundt Jan Mayen (CM) bør fangsten ikke overstige 253 dyr. Havforskningsinstituttet foreslår altså at praksisen med å overføre akkumulerte restkvoter innenfor seks-årsperioder innenfor hele Medium Area E videreføres i 2026, men at det bør vurderes endringer før neste grunnkvote fastsettes og tas i bruk fra sesongen 2028. HI foreslår at nye simuleringer blir utført av IWC/SC, der slik overføring innenfor hele Medium Area E blir vurdert.

Sammendrag (engelsk):

The Norwegian minke whale harvest is managed according to the Revised Management Procedure (RMP). Input data for calculating stock size have been collected in the form of mosaic surveys over six-year periods since 1995. The abundance estimates have been presented to the IWC/SC, which has discussed and approved them for use in the RMP, together with annual catch data. The basic quota for the period 2022-2027 is based on RMP calculations carried out in 2021, and this (together with the possibility of carry-over of residual quotas from previous years within a six-year period) forms the basis for the quota advice also in 2026. Based on this, the Institute of Marine Research recommends that the total catch of minke whales in IWC management area E, which includes the North Sea (EN), the Norwegian Sea (EW), the Svalbard area (ES) and the Barents Sea (EB), should not exceed 1,388 animals in 2026. In the management area around Jan Mayen (CM), the catch should not exceed 253 animals. The Institute of Marine Research thus proposes that the practice of transferring accumulated residual quotas within six-year periods within the entire Medium Area E be continued in 2026, but that changes should be considered before the next basic quota is set and put into use from the 2028 season. IMR proposes that new simulations be carried out by the IWC/SC, in which such a carry-over within the entire Medium Area E is considered.

Innhold

1	Råd om fiske/fangst	5
2	Bestandsutvikling over tid	6
3	Fangstscenarier	7
4	Basis for rådet	8
5	Kvaliteten i bestandsvurderingen	9
6	Forhold relevant for rådet	10
7	Referansepunkt	11
8	Historisk utvikling i råd, fangst og forvaltning	12
9	Oppsummering av bestandsvurderingen	14
10	Referanser	15

1 - Råd om fiske/fangst

Basert på RMP (Revised Management Procedure), anbefaler Havforskningsinstituttet at totalfangsten av våge­hval i IWCs forvaltningsområde E, som inkluderer Nordsjøen (EN), Norskehavet (EW), Svalbardområdet (ES) samt Barentshavet (EB), ikke bør overstige 1,388 dyr. I forvaltningsområdet rundt Jan Mayen (CM) bør fangsten ikke overstige 253 dyr.

2 - Bestandsutvikling over tid

Det siste bestandsestimatet ble ferdigstilt i 2019, og det jobbes nå med å utarbeide bestandsestimat for den nylig avsluttede syklusen 2020-2025. Bestanden vært stabil over de fire tellingssyklusene fra 1996 til 2019, men fordelingsmønsteret innen telleområdet har variert. Den estimerte totalbestanden i E-området har variert fra 80,407 (CV=0.15) i 1996-2001 til 104,692 (CV=0.172) i 2014-2019, mens de i CM-området har variert fra 10,991 (CV=0.26) i 2008-2013 til 37,020 (CV=0.261) i 2014-2019.

3 - Fangstscenarier

Hovedkomponenten i RMP er den såkalte 'Catch Limit Algorit' (CLA) som brukes for å beregne fangstuttak for et forvaltningsområde. Gjennom såkalte 'Implementation Simulation Trials' (ISTs) kjøres CLA på et stort antall simulerte hvalpopulasjoner med ulike forvaltnings- og fangststrategier, og der usikkerheten i relevante arts-spesifikke biologiske parametere (reproduksjonsevne, genetisk populasjonsstruktur mm) blir tatt høyde for slik at anvendelsen sikrer at langtidsmålet for bestanden nåes. Langtidsmålet defineres gjennom det såkalte 'tuning level', som utgjør ønsket referansepunkt ift populasjonens antatte bærekapasitet.

4 - Basis for rådet

Kvoterådgivningen på vågehval i norske farvann bygger blant annet på bestandsestimat som baserer seg på telletokter som dekker de relevante forvaltningsområdene EN, EW, ES, EB og CM, slik de er definert av den Internasjonale Hvalfangstkommisjonen (IWC). I 1995 utførtes en heldekkende telling med mange fartøy. Deretter har tellinger utført i seksårs-sykluser, etter et såkalt 'mosaikk-system' der de fem ulike forvaltningsområdene dekkes over en femårsperiode, samt et påfølgende oppsamlingsår for å dekke eventuelle udekkede/utilfredsstillende dekkede områder. Det foreligger bestandsestimat fra tellesykluser som dekker 1996-2001, 2002-2007, 2008-2013, 2014-2019. Et nytt estimat er under utarbeiding, basert på den nylig avsluttede syklusen 2020-2025 (opsamlingsår ikke gjennomført grunnet budsjettkutt og overgang til tellinger fra makrelltokt). Dette estimatet vil bli lagt frem for den Internasjonale Hvalfangstkommisjonens vitenskapskomité (IWC/SC) i apr-mai 2026.

I 2021 ble en årlig grunnkvote for vågehval beregnet med virkning for en ny kvoteperiode (2022-2027), og bakgrunnen og forutsetningene for beregningene oppsummert (Sak 21/02931-3 Råd – Bestander og ressurser – Forslag til kvoter for den norske vågehvalfangsten 2022). Grunnkvoten ble beregnet basert på oppdatert fangsthistorikk, inkludert andel hunner i fangsten i siste femårsperiode, og et oppdatert bestandsestimat beregnet for hvaltellingsperioden 2014-2019. For den etablerte tuningen på 0,60 og 'catch cascading' ga dette følgende grunnkvoter:

- Medium Area E (det nordøstatlantiske bestandsområdet): Totalt 664 dyr, med følgende fordeling på de underliggende forvaltningsområdene: EB 285 dyr, EN 104 dyr, ES 122 dyr, og EW 153 dyr.
- Forvaltningsområde CM (Jan Mayen, forvaltningsområde under Sentralbestanden – Medium Area C): Totalt 253 dyr.

Forutsetningene som ligger bak den nye beregningen av grunnkvoten, dvs. 1) bestandsestimatet 2014-2019 og 2) Implementation Review i IWC/SC, ble 1) godkjent til bruk i RMP av IWC/SC ved årsmøtet i 2022, og 2) ble gjennomført og fullført i et eget arbeidsmøte under IWC/SC i mai 2022. De årlige kvotefastsettelsene i kvoteperioden 2022-2027 vil derfor være regulert av grunnkvoten og overføring av eventuelle restkvoter fra år til år.

5 - Kvaliteten i bestandsvurderingen

Bestandsvurderingen foregår etter en spesiell implementering av såkalt linjetransekt-metodikk basert på visuelle tellinger. Metodikken som brukes for bestandsvurdering av vågehval i norske og tilleggende havområder er beskrevet i detalj i Øien (1995) og Skaug et al. (2004). Metodikken ble første gang anvendt i hvaltellingen i Nordøstatlanteren i 1995 og de påfølgende analysene ble omfattende diskutert av en egen arbeidsgruppe oppnevnt av IWC/SC før bestandsestimatet for 1995 ble endelig godkjent av IWC/SC. Etter 1995 ble Nordøstatlanteren dekket i seksårs-sykluser, og etter fullført syklus har bestandsestimater for vågehval blitt presentert til IWC/SC for diskusjon, og blitt godkjent til bruk i RMP.

6 - Forhold relevant for rådet

Selv om forvaltningen av vågehvaifangsten i utgangspunktet reguleres av grunnkvoten, åpner RMP for en overføring (såkalt 'carry-over'), der dyr som ikke blir tatt i et forvaltningsområde (Small Management Area - SMA) i en sesong kan overføres til neste sesong. Videre fungerer ordningen slik at overføring kan akkumuleres innenfor en seks-års syklus mellom etablering av grunnkvoter. For eksempel, dersom grunnkvoten er satt til 500 dyr, men bare 400 dyr blir tatt i sesong 1, blir kvoten 600 dyr for sesong 2. Dersom bare 480 dyr blir tatt i sesong 2, blir akkumulert overføring for sesong 3 på 120 dyr, og totalkvoten følgelig på 620 dyr. Med referanse til tidligere simuleringer av de grunnleggende egenskapene til fangstalgoritmen, konkluderte IWC/SC at ordningen med overføring av restkvoter innen SMA ville være bærekraftig. Selv om disse simuleringene er basert på små forvaltningsområder (SMA), har norske myndigheter valgt å slå sammen grunnkvoter for alle SMA innenfor Medium Area E til en samlet totalkvote. Videre åpner myndighetene for overføring av dyr som ikke blir tatt for hele denne totalkvoten, noe som altså ikke er blitt testet i simuleringer av IWC/SC. Det er derfor usikkert hvorvidt ordningen med akkumulert overføring innenfor en Medium Area er forenlig med bærekraftig forvaltning i tråd med RMP.

For inneværende kvoteperiode gjelder følgende: Fangsten i 2025 var 429 vågehvai totalt. All fangsten ble tatt i Medium Area E, og det medfører at det vil være en total kvoterest på

235 dyr ($=664-429$) for E-området for 2025. I 2024 var totalfangsten 415 dyr i E-området, noe som følgelig ga en restkvote for 2024 på 249 dyr ($664-415$) for E-området. I 2023 var

totalfangsten 507 dyr i E-området en restkvote for 2023 på 157 dyr ($=664-507$). I 2022 var

totalfangsten 581 dyr og restkvoten 83 dyr ($664-581$). Dersom praksisen med akkumulert overføring innenfor hele E-området skal følges, innebærer dette en akkumulert overføring på $83+157+249+235=724$ dyr, altså mer enn den totale grunnkvoten. Dette ble diskutert på møte i Sjøpattedyrutvalget i Tromsø 17-18 november 2025, der tre alternativer ble presentert:

1. Kvoten for 2026 settes til den fastsatte grunnkvoten for perioden 2022-2027, altså 664 dyr i E-området og 253 dyr i CM-området. Totalt for områdene samlet: 917 dyr.
2. Grunnkvote pluss restkvote for E-området settes som kvote for dette området for 2026. Dette vil utgjøre totalt 1388 dyr. I CM-området brukes grunnkvoten på 253 dyr. Totalt for områdene samlet: 1641 dyr.
3. En løsning for kvoteoverføring etter modellen for grønlandssel som ble vedtatt av WGHARP i 2024, der kun restkvoter for foregående år overføres til neste år. Dette vil da innebære en totalkvote på 899 dyr ($664 + 235$) i E-området, og 253 dyr i CM-området. Totalt for områdene samlet: 1152 dyr.

Havforskningsinstituttet foreslo at praksisen med å overføre akkumulerte restkvoter innenfor 6-årsperioder innenfor hele Medium Area E videreføres i 2026, men at det bør vurderes endringer før neste grunnkvote fastsettes og tas i bruk fra sesongen 2028. HI foreslår at nye simuleringer blir utført av IWC/SC, der slik overføring innenfor hele Medium Area E blir testet.

7 - Referansepunkt

Når IWC sin vitenskapskomité presenterte CLA for kommisjonen foreslo den tre alternative referansepunkter for langtidsmålet (100-års-perspektiv) - 0,60, 0,66 og 0,72 - som den mente var akseptable alternativer. For bardehval antas et referansepunkt på 0.6 (altså populasjonsstørrelse på 60% av antatt bærekapasitet) å tilsvare Maximum Sustainable Yield Rate (MSYR). Alle tre alternativene er i følge IWC sin vitenskapskomite i tråd med en føre-var-tilnærming. Det høyeste referansepunktet (0.72) gir større vekt til bevaringsmål – hvalbestanden antas å stabilisere seg på rundt 72 % av bærekapasiteten og gir lavere fangst. For det laveste referansepunktet (0.60) antas bestanden å stabilisere seg på rundt 60 % av bærekapasiteten, og gir dermed høyere fangster. IWC ved Kommisjonen vedtok i sin tid at Vitenskapskomiteens arbeid skulle baseres på 0,72 som referansepunkt.

Ved beregningene av fangstkvoter for norsk vågehvalfangst brukes referansepunktet på 0.60 som svarer til teoretisk maksimalt langtidsutbytte.

8 - Historisk utvikling i råd, fangst og forvaltning

Fra 1976 ble hvalbestandene forvaltet av IWC etter den såkalte 'New Management Procedure' (NMP). NMP klassifiserte bestander på yield-kurven etter antatt nivå i forhold til opprinnelig bestand på grunnlag av tilgjengelig informasjon. Den tilgjengelige informasjonen var overveiende data fra fangstoperasjonene. Fangst per enhet innsats (CPUE) var ofte innfallsvinkelen til vurderingene, men ble etter hvert diskreditert av flere metodiske begrensninger der den ikke-lineære sammenhengen mellom bestand og CPUE var spesielt utfordrende. For den norske vågehvalfangsten ble CPUE-seriene betraktet som bekymringsfulle av IWC/SC, og i 1985 klassifiserte Kommisjonen bestanden som 'Protected Stock' (PS). Kommisjonen hadde allerede i 1982 vedtatt det såkalte 'Moratoriet' som innførte stans i all kommersiell hvalfangst fra og med sesongen 1986/87. Norge hadde levert protest både på Moratorie-vedtaket og vedtaket om klassifisering som PS, og var da i følge bestemmelsene i Hvalfangstkonvensjonen av 1946 ikke bundet av disse vedtakene.

Etter fangstsesongen 1987, stoppet regjeringen den norske vågehvalfangsten midlertidig og etablerte et Sjøpattedyrprogram under Forskningsrådet der ett av målene var å utrede bestandsgrunnlaget for vågehvalfangsten. Vi fikk dermed en periode med utvikling både innen visuell surveymetodikk for tallrikhetsberegninger og utvikling av alternative forvaltningsprosedyrer som endte opp i den Reviderte forvaltningsprosedyren (RMP). Selv om forvaltningen av den norske vågehvalfangsten, etter Norges protest mot moratoriet, vært basert på nasjonale reguleringer, har myndighetene bestemt at forvaltningen skal baseres på RMP og godkjenning av bestandsestimater i IWC/SC.

I 1992 startet Norge opp igjen vågehvalfangsten, først som en kvote for vitenskapelige formål, og fra 1993 også kommersiell fangst. De første årene ble kvotene satt forsiktig med tuning-nivåer opp mot det Kommisjonen hadde bestemt (0,72), men seinere ble tuningen fastsatt til 0,60.

Tabellen nedenfor sammenfatter kvoter og fangst etter gjenopptakelsen av hvalfangsten i 1993.

År	Grunnkvote	Totalkvote	Fangst
1993	296	296	226
1994	296	319	280
1995	232	232	218
1996	232	425	388
1997	232	580	503
1998	232	671	625
1999	232	753	591
2000	232	655	487
2001	549	549	552
2002	549	671	634
2003	549	711	647
2004	549	670	544
2005	549	796	639
2006	1052	1052	544
2007	1052	1052	597

2008	1052	1052	536
2009	885	885	485
2010	885	1286	468
2011	885	1286	533
2012	885	1286	464
2013	885	1286	594
2014	885	1286	736
2015	885	1286	660
2016	880	880	591
2017	880	999	432
2018	880	1278	454
2019	880	1278	429
2020	880	1278	503
2021	880	1278	577
2022	917	917	581
2023	917	1000	507
2024	917	1157	415
2025	917	1406	429

9 - Oppsummering av bestandsvurderingen

Den reviderte forvaltningsprosedyren (RMP) som brukes i forvaltningen av norsk vågehvalfangst har to datasett som inngangsparametre: Historisk fangst og regelmessig oppdatering av bestandsestimater. Data for beregning av bestandsstørrelser har vært samlet inn i form av mosaikksurvey over seksårs-perioder siden 1995.

Bestandsestimatene har blitt presentert til IWC/SC som har diskutert og godkjent dem til bruk i RMP. IWC/SC har regelmessig gjennomført Implementation Reviews for Nordatlantisk vågehval.

10 - Referanser

<https://iwc.int/management-and-conservation/rmp/rmpbw>

<https://iwc.int/management-and-conservation/rmp/rmp2>

Børthun, G., Skaug, H.J., Øien, N. 2009. Abundance of minke whales in the Northeast Atlantic based on survey data collected over the period 2002-2007. Paper SC/61/RMP 2.

International Whaling Commission. 2004. Report of the Scientific Committee. Annex D, Appendix 14. Report of the working group on North Atlantic minke whales RMP Implementation Review. J. Cetacean Res. Manage. 6 (Suppl.):171-183.

Øien, N., Jørgensen, T., Øritsland, T. 1987. A stock assessment for Northeast Atlantic minke whales. Rep.int.Whal.Commn 37: 225-236.

Skaug, H.J., Øien, N., Schweder, T., Børthun, G. 2004. Abundance of minke whales (*Balaenoptera acutorostrata*) in the Northeast Atlantic: variability in time and space. Can.J.Fish.Aquat.Sci. 61:871-886.

Skaug, H.J., Solvang, H.K. 2015. A new variance estimator for Northeast Atlantic minke whales applied to survey data from 1996-2001. Paper SC/66a/RMP/5 Rev1 submitted to the IWC Scientific Committee 66a, San Diego, 22 May 2015.

Solvang, H.K., Skaug, H.J., Øien, N. 2015. Measurement error model for the Norwegian minke whale surveys 2008-2013. Paper SC/66a/RMP/7 submitted to the IWC Scientific Committee 66a, San Diego, 22 May 2015.

Solvang, H.K., Skaug, H.J., Øien, N. 2015. Abundance estimates of common minke whales in the Northeast Atlantic based on survey data collected over the period 2008-2013. Paper SC/66a/RMP/8 submitted to the IWC Scientific Committee 66a, San Diego, 22 May 2015.

Solvang, K.K., Skaug, H.J. and Øien, N. 2021. Abundance of common minke whales in the Northeast Atlantic based on survey data collected over the period 2014-2019. IWC SC/68C/ASI/04. 11 pp.

Øien, N. (1995). Norwegian independent line-transect survey 1995 (Internal note, No.8). Institute of Marine Research, Norway.

Øien, N., Biuw, M., Bjørge, A., Haug, T., Nilssen, K. T., Skaug, H. J., & Solvang, H. K. (2024). Previous, current and future monitoring and management of common minke whales in Norway. NAMMCO Scientific Publications 13. <https://doi.org/10.7557/3.7426>

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET

Postboks 1870 Nordnes

5817 Bergen

Tlf: 55 23 85 00

E-post: post@hi.no

www.hi.no